

- Rolf Winters -

Na zijn studie bedrijfseconomie kwam Rolf (52) terecht in het Londense zakenleven, dat hij ervoer als een slangenkuil vol ego's en machtsstructuren. Op zijn 29^e begon hij zijn eigen zaak waarin hij bedrijven adviseerde hoe een gezonde cultuur te bereiken. Hij was hard op weg naar financiële onafhankelijkheid toen hij zich realiseerde dat dit niet zijn weg was. Met zijn gezin woonde hij vier jaar bij een clan indianen in Michigan. Vervolgens bereisden ze zes continenten op zoek naar de wijsheid van de 'Earth Keepers' en maakten daarover de film 'Down to Earth'. Met de film als hulpmiddel ontwikkelden Rolf en zijn vrouw Renata duurzaamheidsdialogen voor het bedrijfsleven en schoolprogramma's.

VRIJE GEEST

Gesprekken met denkers die platgetreden paden vermijden.

ECONOOM EN FILMMAKER
ROLF WINTERS

*'Mijn
vertrouwen in het
leven is gegroeid, dat
is een grote gift'*

INTERVIEW ANNEMARIE BERGFELD FOTOGRAFIE LODE GREVEN

Zoektocht "Lang vond ik van onszelf dat we best bewust leefden. Mijn vrouw Renata en ik waren lid van Amnesty en Greenpeace, we scheidten ons afval en ik werkte aan het gezonder maken van organisaties. Toch realiseerde ik me steeds meer dat ik helemaal geen significante bijdrage aan de wereld leverde. Zeker toen de kinderen kwamen. Wat moest ik antwoorden als ze later zouden vragen: 'Pap, wat heb jij gedaan tegen het kappen van de regenwouden, wat heb jij gedaan tegen het smelten van de polen?' De jongste was één toen we ze alle drie onder de arm namen – lesgeven gingen we zelf doen – op zoek naar een nieuwe manier van

leven. We trokken wekenlang door Spanje, Portugal en Italië. Ik zeg niet dat het er niet is, maar hoe we ook zochten; we vonden er niet de ruigheid en de puurheid die we voor ogen hadden. Op een gegeven moment zeiden we tegen elkaar: misschien moeten we maar wachten tot het óns vindt. En – ik zweer je – binnen een week begon een zakenrelatie uit Nederland over een indianenstam in de Verenigde Staten. 'De manier waarop jij denkt', zei hij, 'komt helemaal overeen met hoe zij in het leven staan. Je zou ze moeten ontmoeten.' Dit is een belangrijke les voor me geweest. Als je té graag wilt, lijkt het of je het alsmar verder wegduwt. Als je je openstelt om

te ontvangen, ontvouwen zich dingen die je nooit had kunnen bedenken.

Wijsheid We besloten voor vier weken naar de Anishinaabe-stam in de bossen bij Lake Michigan te gaan om te kijken hoe het ons zou bevallen. We bleven vier jaar. In het begin woonden we in een trailer, tot we een stukje grond konden kopen om ons eigen huis op te zetten. We bouwden, baktten ons eigen brood, legden een moestuin aan: onze dagen waren goed gevuld. We hoorden veel verhalen over Nowaten, een medicijnman. Hij leek ons een heel >

mystieke figuur, maar hij bleek de meest nederige man te zijn die ik ooit ontmoet heb. Zijn wijsheid maakte enorme indruk op ons, een wijsheid die hij uit de natuur haalde, niet afgeleid door wetten en systemen en religies uit de rest van de wereld. De indianen doen niet aan kortetermijndenken en ze laten zich niet leiden door verlangens. Bij elke beslissing die ze nemen kijken ze zeven generaties vooruit: is wat goed is voor ons ook nog goed voor de kleinkinderen van onze kleinkinderen? Kort na onze eerste ontmoeting dachten we: deze wijsheid mag niet verloren gaan. We vroegen Nowaten of we onze gesprekken mochten opnemen. Het duurde zeven maanden voor hij zei: 'I'm ready.' Dat was het startschot voor onze film.

speelden met de andere kinderen. We leerden elke dag van deze mensen die zo verbonden zijn met de natuur. Sommigen waren eerst terughoudend om zich te laten filmen omdat dat voor hun gevoel haaks staat op hun manier van leven-in-het-moment. We voelden het als een grote verantwoordelijkheid om na terugkomst hun verhalen op de juiste manier met de wereld te delen.

Vertrouwen Als er iets gegroeid is, bij ons alle vijf, is het een diep vertrouwen in het leven. Dat is een grote gift. Ook al heb je zojuist nog piranha's in de rivier gezien, als de Shuar in Peru zeggen dat het veilig is om te zwemmen, dan is het veilig om te zwemmen. 'Rijd van Windhoek naar Tsumke, ga naar straathoek zus en zo en vraag naar Johnny. Als je mijn naam noemt zal hij je de weg wijzen in de woestijn', kregen we als advies toen we, nog in Amerika, onze reis naar Namibië voorbereidden. Toen we aankwamen duurde het een halve dag voor Johnny gevonden was, maar hij kwam en 'natuurlijk wilde hij ons helpen' en naar de San-stam loodsen. Ik ben ook veel meer op mijn eigen intuïtie gaan vertrouwen. Het was niet altijd eenvoudig de echte Earth Keepers te vinden. Soms kwamen we in situaties waar mensen met aanzien in de stam gefilmd wilden worden. Maar wat doe je als het niet goed voelt? Soms werd er echt druk uitgeoefend. Het bijzondere was dat wanneer wij daar niet op ingingen en wel ons gevoel volgden, er opeens een andere deur openging die ons bij de mensen bracht die we wél zochten.

zijn als ervoor. Zo heb ik geen enkele angst meer voor de dood. Hoewel ik altijd heb geleerd dat de dood het einde is, weet ik nu dat we onderdeel zijn van een oneindig iets. Bij de begrafenis van Nowaten werd ons gevraagd geen emotie te tonen, want huilen om een dode is niets meer dan zelfmedelijden. Je moet niet proberen een overledene vast te houden, je staat vooral aan een graf om hem een fijne reis te wensen. Hier op aarde lieten wij Nowaten gaan, aan de andere kant stonden mensen om hem te verwelkomen. Zo zien de indianen het en zo voelt het voor mij ook. Er is veel meer dan onze zintuigen kunnen waarnemen.

Balans Onze film 'Down to Earth' kwam afgelopen oktober uit en was meteen een succes. Renata en ik werden meegesleurd in een achtbaan van ontwikkelingen en publiciteit. Daar zitten we nu nog middenin. We wonen in Engeland, vliegen bijna elke week naar Nederland. Het staat haaks op het gevoel van rust dat we na afloop van onze reis ervaren, maar we voelen dat we het moeten doen, deze beweging in gang zetten. De reacties sterken ons ook. Een vrouw uit Tel Aviv bedankte ons 'voor het veranderen van de toekomst van mijn kinderen.' Ze had de film gezien en wist wat haar te doen stond: met tweehonderd andere ouders heeft ze een eigen school opgezet, waar kinderen in de natuur worden geschoold. Onze eigen balans is nu even zoek, maar als we zoiets horen, weten we waar we het voor doen. We wonen nu op het platteland – voor mij nóóit meer een stad – en als ik merk dat er te veel in mijn hoofd zit, loop ik zo naar buiten. Even vertragen en de rust en stilte weer proberen te voelen." ➔

Verbinding Het kon niet anders of op andere plekken in de wereld moesten meer stamoudsten leven als Nowaten. Earth Keepers noemden we ze, mannen en vrouwen die nog leven in verbinding met de bron, de aarde. Renata en ik voelden heel sterk de roeping naar deze mensen te luisteren en hun levenswijze met de wereld te delen. We trokken naar Peru, Ecuador, Australië, Japan, India, Nepal en Afrika. Een jaar lang reisden we als backpackers, met ieder één rugzak en één camera. We sliepen in rieten hutten, in een gebouwtje dat toevallig leegstond of in onze tentjes toen we met een auto de Kalahari-woestijn in Namibië in trokken. Hoewel een douche na weken in de jungle fijn is, heb ik luxe nooit gemist. Het mooie van het avontuur was dat we daadwerkelijk woonden bij de Earth Keepers die we opzochten, bij de Aboriginals op een eiland in Noord-Australië zelfs twee maanden. We kookten met elkaar, leefden met elkaar, de kinderen

Geen angst Of ik door deze reis een ander mens geworden ben, durf ik niet te zeggen. Wel weet ik dat mijn leven nooit meer hetzelfde zal

